

VLINDERS OP DRIFT

Kees Verweij

Ik behoef u niet te vertellen, dat deze zomer qua temperatuur en droogte zich wel bijzonder onderscheidt van de zomers, die we de afgelopen jaren hebben meegemaakt. Velen onder ons hebben de laatste tijd puffend van de hitte moeten doorbrengen.

Sommige dieren hadden hier minder moeite mee, want ons land werd de laatste tijd ruim bezocht door vlinders, die we normaal in wat zuidelijker streken kunnen aantreffen.

Dit laatste was enigszins voorspelbaar, wat ik zelf een beetje heb meegemaakt.

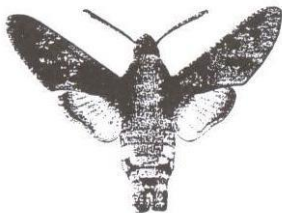
Begin juni jl. was ik met mijn vrouw op vakantie in Zuid-Frankrijk, vlak bij de Middellandse Zee. Daar was het al geruime tijd erg warm en de bloemen raakten al aardig uitgebloeid. Desondanks waren er bijzonder veel Distelvlinders, die kennelijk net een grote geboortegolf achter de rug hadden. Op elke vierkante meter zagen we er verschillende bijeen, die vooral op een grote gele kamillesoort zaten. Toen het aantal bloemen door de aanhoudende hitte en droogte snel minder werd zei ik tegen mijn vrouw, dat het mij niet zou verbazen, wanneer straks een groot aantal van deze prachtige vlinders bij ons in Nederland te vinden zal zijn. Door de droogte raakt het voedsel al snel op en dan zijn er naar mijn inschatting toch heel veel gedwongen hun voedsel meer noordwaarts te zoeken. Ik weet niet of mijn veronderstelling juist is, maar toen we midden juni thuiskwamen troffen we de eerste exemplaren al in onze tuin aan. Het gaat hier bijna uitsluitend om exemplaren, die zich in Noord-Afrika en Zuid-Europa ontwikkeld hebben en die via een gunstige subtropische luchtstroming hierheen getrokken zijn.

Naderhand zouden er nog vele volgen, wat u waarschijnlijk ook al zal hebben gemerkt.

Een andere erg leuke waarneming was die van de Kolibrievlinder.

Tijdens ons eerder genoemd verblijf in Zuid-Frankrijk fietsten we door

het vogel-reservaat de Camargue vlak langs de Middellandse Zee. Langs het dijkpad stonden vele nog bloeiende distelachtigen, die in behoorlijke aantallen werden bezocht door de zg.

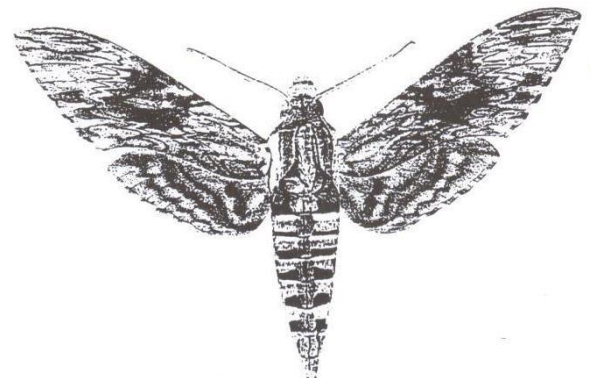


kolibrievlinder

Kolibrievlinder, een van de kleinste vertegenwoordigers van de familie van de Pijlstaarten. Hoewel het hier om een nachtvlinder gaat is deze nachtvlinder vooral overdag actief. Hij doet zijn naam van Kolibrievlinder zeker eer aan, want met een zeer snelle en nauwelijks zichtbare vleugelslag zweeft hij voor de bloem, waarvan hij de nectar met zijn zeer lange roltong opzuigt. Dit gaat razendsnel want enkele seconden later schiet hij alweer naar een andere bloem. Niettemin is het mij gelukt een aantal leuke opnamen te maken. De eerste keer, dat ik deze vlinder zag, was eind september vorig jaar in Noordoost-Hongarije aan de voet van het Bükk-gebergte nabij het plaatsje Saly.

Groot was mijn verbazing toen ik tijdens de Open Tuinendag te Noordwijk op 21 juni jl. deze vlinder weer ontmoette, maar dan in een Noordwijkse tuin. Naderhand zijn er nog enkele andere waarnemingen in onze buurt gemeld.

Een min of meer vergelijkbaar gedrag vertoont de Windepijlstaart. In tegenstelling tot de Kolibrievlinder opereert deze vlinder meer in de late schemering en in de eerste duisternis, zodat hij veel minder opvalt ondanks zijn veel grotere afmeting. Zij vleugelspanwijdte kan wel 12 cm. bedragen. Ook hier gaat het om een vlinder van zuidelijke herkomst, die tot zelfs vanuit Midden Afrika hierheen kan komen.



Windepijlstaart

Onlangs werd ik gebeld door iemand uit de wijk Boerenburg te Noordwijk om even te komen kijken naar een hele grote nachtvlinder, die tegen het raam zat. Het bleek hier inderdaad om zo'n Windepijlstaart te gaan. Het is een zeldzame gast, die zo nu en dan met hooguit enkele tientallen exemplaren per jaar in Nederland gezien wordt.

Dit zijn zo maar enkele waarnemingen, die ik zelf de afgelopen tijd gedaan heb, maar ik heb gehoord, dat er nog verschillende andere leuke waarnemingen zijn gedaan, zoals enkele prachtige Koningin-

nepages. Deze vlinders worden doorgaans pas een heel stuk ten zuiden van ons gezien. Het zou leuk zijn, wanneer anderen ook deze waarnemingen even doorgeven.

Tot slot wil ik nog even vermelden, dat ik vele interessante gegevens over deze vlinders heb kunnen

vinden in het boekje "De Nederlandse Trekvlinders" van B.J. Lempke. Deze uitgave dateert uit 1972 en is bij mijn weten nog niet gevolgd door een meer recente uitgave. Desondanks is het toch zeer lezenswaardig.

Plantengroei op de stortplaats Tespellaan

Jelle van Dijk

De begroeiing van de stortplaats Tespellaan (gemeente Noordwijkerhout) werd voor de eerste maal onderzocht in 1993 ten behoeve van het boek ***Flora van de Duin- en Bollenstreek*** (Aartse c.s. 1994). In dit boek is een speciaal hoofdstuk gewijd aan de wilde planten die op de storthopen in de regio te vinden zijn.

De beschrijving van de vegetatie op de storthoop Tespellaan is te vinden op de pagina's 167–168 van dit boek. In dat hoofdstuk wordt ook het fantastische uitzicht genoemd dat men vanaf deze storthoop heeft. Dat geldt zeker in het voorjaar als aan alle zijden bloeiende bollenvelden zijn te zien.

Na de totstandkoming van het *Landschapsbeleidsplan Duin- en Bollenstreek* (1996) kreeg Consept, het samenwerkingsverband van zeven Zuid-Hollandse Natuur- en Milieuorganisaties, de opdracht een plan op te stellen dat moet leiden tot een ecologische verbindingzone tussen het Keukenhofbos en de duinen bij De Zilk. John van Vliet, van Stichting Duinbehoud, ging enthousiast aan de slag. In de plannen werd van meet af aan de storthoop Tespellaan betrokken, als zijnde een reeds 'groene' plek en een locatie die geschikt was als uitkijkpunt. Ten behoeve van Bureau Tauw dat deze mogelijkheden verder uitwerkt, werd in juli 2003 een lijst opgesteld van de soorten die momenteel op deze storthoop zijn aan te treffen.

Het grootste verschil met de situatie in 1993 is wel het ontbreken van goed uitzicht vanaf de top vanwege de sterke verruiging die is opgetreden. Het meest in het oog springt het uitgestrekte 'woud' gevormd door de Reuzenberenklauw. Deze planten bedekken grote delen van de top en vormen een ondoordringbare wildernis van twee tot drie meter hoogte. Verder is er een uitbundige groei van de Gewone braam die vele vierkante meters bedekt en verdere betreding verhindert. In de derde plaats moet de verdere uitgroei van het struiken- en bomenbestand worden genoemd. De populieren die in het begin van de jaren negentig aan de noordzijde werden geplant zijn inmiddels

zo hoog geworden, dat het uitzicht richting De Zilk hierdoor niet meer mogelijk is. Ook de struiken en boompjes die in 1993 op het plateau werden aangetroffen, zijn inmiddels uitgegroeid tot forse struiken en bomen van enkele meters hoogte. Van de houtige gewassen kunnen worden genoemd: Witte abeel, Grauwe abeel, Schietwilg, Katwilg, Gewone esdoorn, Eenstijlige meidoorn, Gewone vlier, Amerikaanse vogelkers en Egelantier. Met slechts één of enkele exemplaren werden o.a. aangetroffen: Italiaanse populier, Europese blazenstruik, Appel, Peer en Krulwilg.

Het deel dat in 1993 gekenmerkt werd door een schrale vegetatie vanwege een afdeklaag van (duin)zand was nu beduidend kleiner van oppervlakte. Deze laag is vermoedelijk niet echt dik geweest. Op meerdere plaatsen kreeg ik de indruk dat door het regenwater deze dunne laag voor een deel naar onderen was weggespoeld. Er waren namelijk nu meer plaatsen met nogal wat stenen en bouwvuil aan de oppervlakte dan bij mijn bezoeken in 1993. Desalniettemin was het in 2003 opvallend dat veel soorten die in 1993 werden genoteerd nu weer (nog) aangetroffen werden zoals Slangenkruid, Gewone ossetong, Grote kaardebol en Keizerskaars.

Een opvallende nieuwkomer is het Muskuskaasjeskruid, een soort die de laatste tien jaar op veel plaatsen in wegbermen verschenen is.

De grootste variatie aan soorten wordt aangetroffen langs het pad dat met een slinger naar boven voert. De hellingen aan deze zijde van de belt zijn nog steeds begroeid met een ondoordringbare wildernis van Kruldistel, Grote brandnetel met hier en daar Harig wilgenroosje.

De kleine struikjes Katwilg uit de jaren negentig zijn inmiddels uitgegroeid tot forse struiken van enkele meters hoogte. Langs het pad treffen we veel soorten aan van voedselrijke situaties zoals Herik, Raapzaad, Kropaar, Echte kamille, Melganzevoet, Perzikkruid en Kompassla. Langs dit pad, maar ook meer aan de zuidzijde zijn plaatsen met veel Late guldenroede, Witte honingklaver, Citroengele honingklaver en Keizerskaars.